

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 8

urn:nbn:de:bsz:31-103771

lib.7.c.7.n.33.36.39.& cap.8.n.2.3.5.8. Comment.in Curtium.

numero pedites velocissimi, ac fortissimi; quos ex omni copia singuli singulos, sua salutis causa, delegerant, cum his in praeliis versabantur: ad hos se equites recipiebant: hi, si quid erat durius, concurrebant: si qui, grauiore vulnere accepto, equo deciderant, circumstebant: si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat horum exercitatione celeritas, ut iudis equorum subleuati cursum adaequarent. Cuius generis fuisse illos, qui ipsi deinceps Caesari in Hispania, de Bel. Ciu. 1, 83. in Thessalia, de B. C. 3, 52. & in Gallia fortem fidelemque operam nauauerunt, haud difficilis est coniectura ex eo, quod fere iungit equitatu, & eorum velocitatem mire commendat. vt de bel. Gal. 8, 36. equitatum omnem, Germanosque pedites summa velocitatis omnes, ad castra hostium praemittit. Quorum imitatione credo ex suis etiam adolecentes atque expeditos ex anseignanis electos milites ad pernicitatem armis (an armatos) inter equites praeliari iussit, de B. Ciu. 3, 84. quos etiam ipsos in quarta acie, quae victoriam Caesari peperit, si quis tendat, haud magnopere aduerser, dum ne excludantur Germani, reliquis pares, hoc etiam insignite superiores, quod a Floro diserte nominantur. Olim tamen apud Romanos idem fere vsurpatum Liius 26, 4, 4. tradit: Ex omnibus legionibus electi sunt iuvenes maxime vigoris et leuitate corporum veloces: eis parua breuiora, quam equestres, & septena iacula quaternis longa pedes data, praefixa ferro, quales hastis relictaribus inest. Eos singulos in equos suos accipientes equites assuesceverunt & vehi post sese, & desilire perniciter, ubi signum datum esset &c. ubi ad coniectum veli ventum est, signo dato velites desiliunt: pedestris inde acies ex equitatu, repente in hostium equites incurrit &c. Hispanis etiam tribuit Strabo lib. III. Nec etiam Numidarum militia longe diuersa. Sallust. Iug. 59, 3. ni pedites cum equitibus permixti magnam cladem in congressu facerent: quibus illi freti, non nisi equestri praelio solet, sequi, dein cedere, sed aduersus equis concurrere, implicare ac perturbare aciem: ita expeditis pedibus suis, hostes pene victos dare.

7, 7, 33. *OSTENDIT*) Alii se ostendit. Sed illud se eliminarunt recentiores, quod viderent obstare sensui: sed non viderunt eum tam corruptum esse. lege: *Hic Spit. salt. circ. iussis, pariter & a lat. & fr. & a. hosti se ostendit.*

7, 7, 36. *HÆC AGENTEM*) siue aenem. Acidalius.

7, 7, 39. *MORTE DENUNCIATA*) Elegans est caput apud Frontin. 2, 7. de dissimulandis aduersis. Raderus. Merito autem hoc Alexandri consilium laudat Curtius, cum detecta clades metum iniectura fuerit militibus: nulli autem rei vsui futura. E contrario idem Vitellii consilium (tantum valet temporis, loci aliarumque rerum diuersitas) haud minus merito culpatur Tacit. H. 3, 54, 1. Ergo probe videndum, ea res plusne damni nobis allatura sit, an commodi, vt pro tempore consilia nostra moderemur. Vide Forstner. in Tacit. 1, 24, 1. de Tibetio tristissima quaeque maxime occultante.

7, 8, 2. *PELLIBVS TABERNACVLI*) Vide Indicem nostrum Florianum: sub Pellibus hiematum. item Dempster. ad antiquitat. Rosini 5, 31.

7, 8, 3. *THORACEM INDVTVS*) Quem alias tantum in discriminae, nec fere nisi rogatu amicorum sumere solebat, supra 4, 13, 25. at nunc induit ad spem militis intendendam, si videret regem iam laboribus bellicis parem esse.

7, 8, 5. *LÆTI ERGO*) Pari exultatione Alcibiadem post exilium a plerisque popularium fuisse susceptum tradunt Xenophon i. 1. & Iustin. 5, 4, 10. Item hunc Alexandrum domito Bucephaloreduntem, Supplem. Curt. 1, 4, 20. Adde Vellei. 2, 104, 5. Cicero pro Sextio cap. LV. Seneca epist. 99, 25. *ἄντι κρινοῦν ἀγαγεῖν καὶ λόπην δάκρυά ἐστιν*, inquit Xenophon l. 7. i. 27.

7, 8, 8. *SCYTHARVM*) Hos Germanos fuisse scribit Auentinus lib. 1. *Adfuerunt & Germanorum Orientalium (quos Sarmatas & Scythas scriptores rerum, nos Venetos,*

nedos, ipsi se Sclauos vocant) oratores. Raderus. Quod autem addit equis per castra vedos, non factum est temere. Romanis enim moribus hoc non permittebatur. vide exemplum Tigranis apud Plutarch. in Pompeio.

MODICVS) Veteres vna voce auctiores; *modicus animus*. eam statim exturbauit Modius. at melius Acidal. qui correxit, legitque *modicus habitus*. quæ vox & alibi in nostro simili narrationi deseruit. Nisi forte rectius ex Mss. vbi est, *mod. animis*, aut *animis quamquam fiat*; *modicus animi*, quam *fama par videbatur*. hoc est, *mod. animi potius, quam famæ par*. *modicus animi* sicut apud Tacit. H. 1, 53, 1. *immodicus animi*.

7, 8, 10. **VT CETERIS BARBARIS)** De qua re insigne testimonium Herodoti 4, 46. quem credo respicit noster: *Pontus Euxinus nationes exhibet omnium imperitissimas, Scythicæ dsntaxat excepta &c.* & certe quæ tam hic quam in aliis auctoribus de hac gente leguntur; non infimam ingenii sapientiæque vim, præsertim in acutis, & interdum ænigmaticis eorum aut sermonibus, aut responcionibus, aut etiam factis ostendunt.

7, 8, 11. **SICQVE LOQVVTOS)** Putes statim incipere orationem Scytharum, sicut & in Aldina editione notatum est. & sane verba hæc id requirerent. at quæ proxime sequuntur haud dubie nullam orationis eius partem faciunt. Sed mox iterum repetitur *num ita locutum accepimus*. Quæ indicia facile detexissent huius loci vitium: sed accedunt Mss. in quibus: *Si qua loquutos &c.* & mox *abhorrent*; non *abhorrentia*. Videtur itaque legendum: *Si qua loquutos e. a. r. m. proditum est, abhorrent f. m. n. e. i. e. i. c. sortitis; vt possit &c.*

ORATIO EORVM) Scytharum oratio apud Græcos etiam in prouerbium abiit, vt nudis, inculta, & nihil præ se ferens humanitatis. ad id respexit Curtius. Originem huius referunt, quod Scythæ Dario Persarum regi postulanti, vt sibi parent, nihil aliud responderint, quam *κλαίειν*, id est, ploraret. Popma.

QVÆ VTCVMQVE) Vere coniecit Bongarsius, qui *vicumque*, ego etiam omisso verbo substantiuo, sic ista conceperim; qui *vicumque tradita incorrupta perferemus*. Sic de se Tacitus 15, 53, 5. *Nobis quoque modo traditum non occultare in animo fuit.*

7, 8, 12. **SI DII)** Caullinum hic quoque adeas licet, qui huius orationis œconomiam proponit, mirisque modis prædicat sententias & artificium orationis lib. 13. pag. 561. Raderus. In his autem orationibus non facit Curtius, quod in exponendis Iustini Imp. verbis profitetur Simocatta 4, 3, 11. f. nolle se *dictionis simplicitatem expolire*: nec quod minus eleganter prolatum est, in formam aliam commutare: sed nuda eius verba suis narrationibus intexere. Quod tamen nec ipsum vbique decet, sed delectu opus est: & vtrobique fere peccari solet.

ALTERA MANV ORIENTEM) In animo habuit fabulam Typhonis, cuius manuum altera ad Hesperum vsque, & altera ad Orientem perinebant. Apollodor. lib. 1.

METIVR) Mss. merit. forte metuis.

TANTI NUMINIS) Non placet vt *nominis* legas, vt non nemo putat, quamuis apud Ouidium Trist. 5, 12. legas:

Nominis & famæ quondam fulgore trahebar.

Nec Auentini scriptura ardet, qui pro *tanti numinis* posuit *solis*. Bene habet vsitata lectio. Sensus est; sitotum orbem occupares, quæres vbi tui numinis gloriam & fulgorem finire & conderes. pro numine enim se gerebat, & coli passim volebat. & maius numen apparuisset, si totum orbem subegisset. Hermolaus infra 8, 7, 13. *Si quis deorum ante Iouem haberetur, fastidiosus etiam Iouem.* Raderus. Cuius de lectione sententiam

Ecc
tiam

tiam probo; de sensu non item. Auentinum potius sequor, qui explicauit vicario verbo mentem Curtii, quid per tantum numen intelligat. Non enim hercule Alexandrum, nec illi fulgorem suum condi volebat, aut finiri, sed sine modo terminoque clare. Solem ergo innuit, quem & à Scythis cultum, vel ex Herodoti extremo lib. 1. factis constat. & nisi fallor his verborum inuolucris Oceanum designant, quem & ipsum studiosa cura lustrare mox cepit Alexander. ibi enim condi solem veteres crediderunt. Et de poetis quidem ita notum est, ut nihil æque. nec tamen ipsorum hoc figmentum fuit: sed gentium consensus. Vide quæ notat Lipsius ad Tacit. Germ. 43, 2. Quæ etiam mente conscium occidit solis Oceanum nominat Mamert. paneg. cap. 2. Ut autem Oceano Gaditano occasum solis, ita Indico ortum tribuerunt, qui vterque locus est, ubi tanti numinis fulgor ipsorum opinione condebat. Hic sensus inest illis Alexandri: peruenimus ad Solis ortum, & Oceanum, nisi obstat ignavia. Id autem Scythis absurdum vanumque videbatur, fortassis & impium. nam & Florus 2, 17, 12. ait Dec. Brutum cadentem in maria solem obrutumque aquis ignem, non sine quodam sacrilegij metu & horrore deprehendisse.

7, 8, 13. DEINDE) Cogita an non Denique pro Deinde. Acidalius.

7, 8, 14. ARBORES MAGNAS) Hoc genus similitudines occidit Xerxi patrius Artabanus apud Herodot. 7, 10, 5. Vides ut prægrandia animalia fulmine deus ferit, nec finit insolecere: parua vero nihil lædit? Vides ut magna semper ædificia magnasque arbores huiusmodi fulminem tela percussant? Horat. Od. 2, 10.

Decidunt turres; feruuntque summos.

Fulgmina montes.

7, 8, 15. LEO) A leonis, aliorumque animantium robore argumentum sumpsit & mimus ille, qui Maximino subindicabat argute, non esse fidendum robori, quo ille stolidè ferrox erat:

Elephas grandis est, & occiditur:

Leo fortis est, & occiditur:

Tigris fortis est, & occiditur. Capitolin. in Maxim. c. 9. Leones autem etiam à culicibus magnopere vexari, qui & mortis causam eis præbeant, testatur Marcellin. 18, 17.

RUBIGO) Ouid. de Ponto 1, 1, 17.

Roditur ut scabra postum rubigine ferrum.

Eleganter Plinius 34, 14, 6. Obsit eadem natura benignitas, exogenis à ferro panas rubigine, eademque prouidentia: nihil in rebus mortalium facientis [hanc enim lectionem præfero.] quam quod infestissimum mortalitati. & mox. A ferro sanguis humanus se rescit. contactum namque eo, celerius subinde [an inde?] rubiginem trahit. Mirum est quod idem Plinius 34, 15, 2. refert: Extare ferream catenam apud Euphratem amnem, in urbe qua Zeugma appellatur, qua Alexander Magnus ibi vincerat pontem, cuius annulari, qui reserti sunt, rubigine infestari, carentibus ea prioribus. Raderus.

AB INVALIDO) Vere enim Seneca de ira 3, 28, 5. Nihil iam imbecille natum est, ut sine elidentis periculo pereat. inde à contemptissimis animalibus haud ignobiles populos patriis sedibus fuisse pullos, notatum est ad Iustin. 15, 2, 1. Santandreas ab homine, à quo minime gentium sibi metuebat, occisus est. egregio magnatibus exemplo, ut fortunam reuerenter habeant, & ab omni iniuria & iniquitate etiam erga inferiores se abstinant. Thuan. lib. XXXIV.

7, 8, 16. SYLVIS) Auentinus lib. 1. ubi verba hæc recenset, adjicit paludibusque: quod si ex libro quopiam haberet, quod vi sit vercor, non reuicrem.

7, 8, 17.

7, 8, 17. *DONA NOB.*) Acidalius legit. *Bona nobis data sunt.* quam coniecturam mirifice commendat Raderus. Nec enim vult dona fuisse data ab his Scythis Alexandro, quod quidem etiam in animo habuisse apparet Bongarsium, cum conijceret induci debere tria verba; ut esset: *Nobis sunt, ne Scytharum gentem ignores:* quod placeat præ illo. Paschal. legat. cap. 5. putat optionem hic dare Scythas Alexandro, bellum an pacem cum iis habere malit. Sed optime locum explicat Loccenius, cuius verba subijcio: *Male, inquit, excusum, dona à nobis data sunt. Horum donorum originem aperit Herodot. 4, 5. ubi refert olim calo in Scythiam demissa, puta ut ancile Romanorum.* Targitai dicunt tres liberos fuisse, Lipoxain, Arpoxoin, & nouissime Colaxain. His regnantibus demissa cœlitus in Scythiam regionem ex auro facta, aratrum, iugum, securim, phialam. *Hanc historiam, vel verius fabulam hic tangit Curtius.*

ARATRYM) Non displiceat quod hic conijcit Acidalius: *bonum aratorum.* Βῆν ἀργύρεον vocat & Hesiodus.

VINIUM) Id vnde accepterint, non immerito quæras. ipsi non colebant vites; commercia non curabant. Credo quod de singulis eorum nationibus vere seu falso creditum fuit, toti deinceps Scytharum nomini temere fuisse assignatum. Ergo de *ἀργύρεον* eorum, quod mero gauisi fuerunt, quæ traduntur, ad eos pertinere putem, qui forte ad Pontum Græcis urbibus finitimi, à vicinis id habuerint. Quamquam & Bactriana, quæ his Scythiis contermina est, vini mire ferax fuerit. Et notum est quam procliuus in hoc vitium ab omni ætate fuerint ad septentrionem vergentes populi: ipso corporum temperamento ad id tantum non cogente. De Scythiis ergo idem memoratur apud Athenæum ubi & adagii vice iactatum Sparta notat verbum *Ἐπιουθήσει*, Scythicum in morem bibere. Notum est quid de Anacharside referat Diog. Laërtius. vide & Erasmi adag. Chil. 2, 3, 17.

7, 8, 18. *SYRIÆ*) *Scythie regem* vulgati codices. Sed quid Scythæ suum regem vicissent? *Syria* Modius vere reposuit pro *Scythia*. Quis autem hic Syriæ rex fuerit, Ninusne, an prior aliquis, quod equidem reor, non constat. Nam à Belo primo Assyriorum rege (quos Latini Syros vocant; ut est apud Iustinum 1, 2, 13.) vsque ad Sardanapalum, vnus & quadraginta reges numerantur. Vexori Ægypti rege ab Scythiis victo, Asia quoque in potestatem Scytharum fuit per annos admodum mille. Scellig. in Canon. Ilagog. Ninus tributa Scythiis primus negavit. Fuere ergo ante Ninum, quibus Scythæ in Asia imperitarunt. Aduersus Vexorim rex Scytharum Tanaus in bellum profectus est. Iustin. 2, 3. Raderus.

7, 8, 19. *LATROES*) Hoc vt de omnibus gentibus ab Alexandro subactis dici forte non contemnat, ita posse de plerisque pro comperto habeo. Idem Lucani sensus fuit 10, 20. cui *terrarum felix prædo* vocatur: idem Senecæ de benef. 1, 13, 4. & epi. 94, 67. Contra quorum auctoritatem ipsa naturali æquitate subnixam, qui iure belli tuentur Alexandrum; non intelligunt, quantum hoc illi cedere debeat: & tamen in hoc quoque vt iustum ius sit, honestam aliquam causam requiri, non solam dominandi cupidinem, quam in Alexandro fuisse summam, inficiari ne quidem ii possunt, qui maxime cum laudant. Pari autem audacia respondit Alexandro quisquis fuit, pirata: ex quo cum quæsilset, *quo scelere impulsus mare haberet infestum?* eodem, inquit, *quo tu orbem terre.* Cicero de rep. lib. 3. *Eleganter & veraciter iudicio D. Augustini de Civ. 4, 4.*

INDOS PETISTI) An? *Indos petis.* Nondum adierat Indos, sed mox aditurus erat. Bactriani enim proximi Indis. Raderus. Ne quid mutari patiar, prohibet Curt. infra 7, 11, 8. vbi iterum Indiam iam tum accessam narrat: *Indis sine lassitudine vim frigoris sui perpeffus.* Vtrobique tamen per exaggerationem Indis no-

men propinquis regionibus tribui crediderim. Sic enim & Arcorum terra, & Sogdianorum, India nomine quandoque intelligitur, vt alibi iam notauimus. Sane enim Curtius nondum Indiae proprie sic dictae meminit, quasi Alexander eam fuerit ingressus: sed quae de frigore tolerato iactat, aperte referenda sunt ad iter per Parapamidas, de quo supra 7,3.

INSTABILES MANVS) Videatur fortasse corrigendum, *auaras & insatiabiles manus*: nisi quod certe puto, notare vtrumque voluerunt [hoc est, Scythae in Alexandro notarunt tam auaritiam, quam morem passim in quosuis incurrendi: non enim, ait Acidal. vnam vocem *instabiles* vtrumque valere, vt putat explanator] & inexpletam, & vagam rapacitatem Alexandri, qui nullo sine contentus, loco nullo constans, ex aliis alia subinde inuadat. Atque huc respiciunt eorumdem superiora illa: *Ab Europa petis Asiam; ex Asia transis in Europam*. Acidalius. Aliorum coniecturas *inestabiles, incessabiles, instabiles, vacuas*, merito respuit Raderus.

7,8,20. **QVO PLVRA HABERES**) Vt in hydrope: Ouidius Fastorum 1,216.

Quo plus sunt pota, plus sibiuntur aqua.

Ἐστὶν πρὸς ἡμᾶς ἡ διὰ τὴν ἰσχυρίαν τῶν ὕδατος, ἡ μὴ ἀδύνατος αὐτῶν, διὰ τὴν μᾶλλον ἰλαρῶν ἢ τὸ ληφθῆναι ἔπεσοδὸν αὐτῶν, ait Maxim. Tyr. Dissert. XXXVII. Grauius hoc ipsum proponit Seneca epist. 119,8. *Post Dariūm & Indos pauper est Alexander. Macedo: querit quod suum faciat, scrutatur maria ignota, in Oceanum classes mittit nouas, & vt ita dicam, mundi claustra perumpit. Quod nature satis est, homini non est.* Quae tota epistola de veris diuitiis disputat, verissime dicerem, si ibi compareret, quod & in Platonis aliorumque Philosophorum libris D. Augustinus vnice desiderabat, CHRISTVS. Eadem cogitationes fuerunt Aeliano de histor. an. 6,13. cum enim narrasset, ceruos in colle quodam ad Hellespontum, extra illius fines nunquam progredi, subiicit: *Quid ad haec homines? quos sane nunquam ne orbis quidem terre explere queat.* sic enim vertit interpres versus Homeri Iliad. 9,404. quem adducit Aelianus:

Ὅσοι ὄσα λαίην ἔδδς ἀφ᾽ ἄλλοις ἔντες ἔεργε.

7,8,21. **BELLARE**) Malim rebellare. iam enim subacti defecerant. Vide supra 7,6,13. Ad vitandas eiusmodi rebelliones qua re opus esset, sic apud Plutarch. eap. 114. monuit Alexandrum Calanus: *Corium in medium coniecit siccum & retrorridum, cuius oram calcauit. Id vno loco pressum ceteris partibus extulit se. Idem circulus vsuque & pedibus stringens in quaque parte ostendit euenire, quoad medium pedibus occupauit, tunc omnes partes quiescere.*

ALIENIGENAM) Parthi licet petium Romae acceptumque regem, quamuis generis Arsacidarum, vt externum aspernabantur. Tacit. 2,1,2. in quem locum notam Foistueri consule. *Normanni, vt accolarum animos sibi conciliarent, Aenuisum, Beneuentani Principis fratrem, sibi ducem asciuerunt.* Gulart. in Henrico III. ex Sigon. de R. Ital. lib. VIII. Inter causas Salicæ legis hanc quoque Galli ponunt, ne Regnum matrimonii mulierum ad externos transferretur, quod minime passuri Galli essent. Linnaei Notit. Franc. 1,8. ff.

7,8,22. **QVAM LATE PATEANT**) Hunc locum velut lacunosum explet Acidalius: *Scies quam late pateat fuga. Insequere, nunquam tamen consequeris Scythas.* Sed cum sententiæ ratio satis absque insertis verbis appareat, religio est, contra omnium codicum tam chirographorum, quam editorum fidem ingerere aliena. Raderus. Sententia opinor, est: si transas Tanaim, videbis quidem quantum terrarum occupent Scythae; nunquam tamen si ipsi nolint, eos consequeris, aut reperies. Quam rem etiam cum admiratione testatur antiquissimus Herodot.

rodot. 4, 46. De amplitudine autem Scythiæ collegit nonnulla Barthius Aduersar. 56, 15. Vide & Langlæi Semestr. 8, 1.

7, 8, 23. **PROVERBIIIS**) Σοφῶν ἐρημία, pro summis calamitatibus, exitioque dictum est apud Aristophanem in *Acharnensib. act. 2. scena 6.* Quo loco commentator indicat, proverbiū dici solitum de ingeni solitudine &c. *Vsurpat & Plutarch. de stoicis contrariet. cap. 33.* Chrysiippus sapientem scenoris gratia præcipitem dat in Panticapæum, & Scytharum solitudinem. Erasmus Adag. Chil. ad 3, 5, 94. Refert & Schottus in prou. è Vaticana biblioth. append. 3, 79. Earum solitudinum conditionem describit Hippocrates lib. de aëre &c. citatus ab Radero.

ŪOS DESERTA) Arrianus apud Eustathium ad Dionys. Periegetem vers. 675. docet Scythas olim vrbes habitasse, domos incoluisse, terram arasse, vetricque pane solitos, sed victos à Thracibus mores mutasse, omnibusque diris se deuouisse, vbi vel ædes exædificassent, vel aratro terram profcidissent, aut vrbes condidissent, aut opes aurumue possedissent. Postra igitur sibi comparasse, ferinam in cibum adhibuisse, lac potasse. Iumentis duntaxat illis solis vsos quibus veherentur, & quæ terras terris commutantes sequerentur. Indeque dictos Nómadas, quasi tu diceret pascuales, seu pastores. Raderus.

7, 8, 24. **SALVRE**) Totam hanc pericopen miror cur eiecerint. cum sit genuina & germana sine dubio: insuper elegantem contineat sententiam, quam puto iuues adhuc, si pro ostendit legas ostenderet. Sensus: ex ipso euentu euidentius cognosces, quam salubre fuerit hoc consilium.

FRÆNOS) Hunc credo locum respexit politissimus Politianus, cum illa Herodiani I, 4. *ῥολιπὸν ἢ μετρησὴν τε καὶ ὄργη ἐπιθῆναι ἐπιθυμίας, ὑπερτάτους ἐξουσίας*: ita verteret: *Est autem difficile in maxima licentia moderari sibi, quasque frænos imponere cupiditatibus.*

7, 8, 25. **SINÆ PEDIBVS**) Multas fortunæ formas, multa eiusdem symbola, figuras, statuas alio atque alio modo effigiatas, nomina & cognomina recenset Alexander Neapol. genial. diar. 1, 13. (quem iuuabit hoc loco cum Tiraquello consulere) & inter alias effigies etiam hanc à Curtio hic expressam. Tiraquellus hoc modo fictam & depictam non nisi ex hoc Curtii loco docet. Alatam quidem & pinnam apud Euseb. Horat. Od. 3, 29. & fortasse alios cognosces, sed *ἀπόδα* nusquam nisi hic. Habes generatim de fortuna apud Alciatum & eius scholiasten in symbolo Fortunæ; multa etiam apud Pierium, vt taceam Pausaniam, Plutarchum; & alios. Raderus.

7, 8, 26. **BENEFICIA**) Id enim maxime diuinum est, vnde & **DEI** nomen deduxere veteres à dando, quia omnia commoda hominibus det. Festum vide. Ea de re contra Epicureos grauius & prolixè disputat Seneca post princ. lib. 4. de benef. Ergo sapienter Pythagoras dicebat, *hæc duo diuinius hominibus data esse longe pulcherrima: veritatem amplecti, & beneficium operam dare: & addebat vtrumque cum deorum immortalium operibus comparari posse.* Elian. histor. var. 12, 59. Quam deinde sententiam certatim arripuerunt retuleruntque Philo lib. de iudice: Clemens Stromat. lib. 2. Synesius epist. 31. Damaſcius apud Suidam in *Ἀγαθότητες*. Senec. de benef. 3, 15, 4. *Qui dat beneficia, deos imitatur.* Julianus in *Cæsar.* ex persona Marci Deorum imitationem esse ait: *θεῶν μὲν ἰλαξίμων, εἰ ποτεν ἢ ὡς ὅτι καλίστην ἰδέσθαι.* Ceterum Alexandri beneficentiam cum alii commendant, de quibus forte infra ad 10, 5, tum & Polyænus 4, 31. ridiculo hoc beneficii genere, quod constituerit omnes non homines sed *Alexandros* vocare. cuius muneris gratiam haud grauate, puto, fecisset ei Diogenes. Sed hæc beneficentia non proficiscébatur ex voluntate iuuandi alios; sed tantum ex cupiditate

nominis & gloria. Absque eo enim esset, non utique spoliaret magnam terrarum orbis partem, ut paucos locupletaret &c.

SEMPER ESSE TE COGITA) Hoc à patre Philippo Alexander discere poterat, qui ex ephebis vni præcepit, ut quotidie prima luce ad lectum cubicularem adesset, regemque his verbis de hominis mortalitate admoneret: *φίλιπποι, ἄσπρωπ* &c. *Philippe, homo es.* Ita Ælianus hist. var. 8, 15. Raderus.

7, 8, 27. *INTER PARES*) Probe Cæsar Pompeium moneri iubet de bel. Ciu. 3, 10. hoc unum esse tempus de pace agendi, dum sibi uterque consideret, & pares ambo viderentur. Sic apud Florum 4, 10, 1. *Experis inuicem Parthis acque Romanis, quum Crassus atque Pacorus vringue virium mutuarum documenta fecissent; pari rursus reuerentia integrata amicitia.* Quod alterum genus esse fœderum de tribus, dicit Menippus apud Liuium 34, 56, 9.

VIDENTUR PARES) Idem Menippus eodem loco: *Tertium esse genus, quum, qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam sociali fœdere inter se iungendam coeant. eos neque dicere, neque accipere leges, id enim victoris & victi esse.* Nam *Dubis sunt vires in experta.* Seneca de Constant. Sapient. cap. III. Confer Rucifner. Symb. 2, 42. m.

7, 8, 28. *QUOS VICERIS*) Eadem mens illis Taciti H. 2, 7, 1. *victores victisque nunquam solida fide coalescere.* Plinius Paneg. 85, 2. *Nam quæ poterat esse inter eos amicitia, quorum sibi alii domini, alii serui videbantur.* Ergo & Molo apud Polyb. 5, 52. *Susiana & Babylonie populis recens à se & inopinata victoria subactis parum fidebat.* qua de re & supra ad 4, 6, 31. dictum. Adi Gruterum ad illa Liuii 8, 21, 7. *Ibi pacem esse fidam, vbi voluntarii pacati sint.* & Alb. Gentil. de iure belli 3, 13.

ETIAM IN PACE) Victi enim victoribus parere coguntur, serui domino, subiecti magistratibus. Nam quæ leges & conditiones victis belli tempore late datae sunt, deinceps perpetrato bello obleruantur. Raderus.

GRÆCORUM) Iniuratis Scythis plus ait credendum, quam iuratis Græcis. Quia apud Græcos, ut Euripides in Iphigenia Taurica canit: *πιστις Ἐλλῆς ὀδὴν ἔδει.* *Nihil fidi nouis Græcia.* Græcorum vanitatem miris modis exagitat Sat. 3. Iuuenalis. Cicero ad Q. Fratrem, epist. 1, 5. *Græci fallaces, & leues, & diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditii.* Virgil. Æn. 2, 106.

Ignari scelerum tantorum, arisque Pelagæ. Et v. 152.

ille dolis instructus & arte Pelagæ. Raderus.

Græcorum autem tantum mentionem hic facit ex persona Scythæ Curtius, quod illa natio tum maxime innotescebat Græcis: cumque ea in præsentia res erat. Ceterum aliis gentibus, ipsisque Romanis idem fuisse moris, non ignorabat Curtius. M. Marcello Siculos absque iureiurando non credidisse, tradit Diodor. lib. V. in Excerpt. Valer. Antonius & Augustus pacem non semel sanxerunt iureiurando, ut apud Dionem 46, 8, 40. sed quomodo seruauerint, idem indicat 46, 8, 26. & 35. & statim 46, 8, 43. item Tacitus 1, 10, 4. & ex ipso euentu potest concludi. Adiuncta Eusebii Scaligeriana pag. 377. tradunt, Græcos consentire consuetudinem eam ortam ex contractu Abrahami cum Ephron Chetræo Gen. 23, 7. vbi speluncam sepeliendæ vxori emit, filiis Chet in testimonium aduocatis. Non tempero adscribere mellitissima Senecæ in hunc morem verba de benef. 3, 15. *Vinam nulla stipulatio emptorem venditori obligaret! nec pacta conueniæque impressis signis custodirentur! fides potius illa seruaret, & equum colens armis. Sed necessaria optimis præstulerunt, & cogere fidem, quam spectare malunt &c.* Ergo Scythis natura dedit, quod Græci longa sapientum doctrina, præceptisque philosophorum consequi nequiverunt, teste Iustino 2, 2, 14. Pulchre hoc transtulit ad pisces Ætnæ os Ælian. 1, 13. quod genus & *δέτοις στυμφοδαίωι ἐὶς πίστιν,* ad inuicem fidem nihil opus habet tabulis.

Comment. in Curtium. lib. 7. cap. 8. num. 30. & c. 9. n. 13.

lis. Idem Ælianus hist. var. 4. r. 3. Indos quoque scribit *Syngrapham non facere*. Græcæ lubricitatis suggillatio etiam in illis est apud Plautum *Asin.* 1. 3. 47.

— — — — — *queque volumus uti Græca mercamur fide*, hoc est, præfenti pecunia opus est: nemo fidem nostram sequitur, non magis quam si Græci essemus. Nec minus in his *Lucani* 3. 301.

Phocæis in dubiis ausa est servare iumentis,

Non Græcia leuitate fidem, signataque iura.

ubi simul de actis consignandis, quæ Curtius dixit agnosceis. Cicero ad Trebat. epist. 7. 17. *Quando vestre cautiones infirma sunt, Græculam tibi misi, chirographi mei.* Quæ tamen ipsa parum valida, Polybio, Græco quidem & ipso, viro tamen graui, teste, 6. 54. *nec decem quidem chirographis datus à Græco homine fidem seruari.* O Græcia, quo terrarum non misisti colonias!

ACTA CONSIGNANT) Alii *facta*, vnde Bongarf. *facta* quæ emendatio firmari possit ex Senece verbis modo relatis.

IN IPSA FIDE) Quæ nobis, ut dea, religiose colitur, ridiculum ergo putamus, aduocatis per iusiurandum diis religionis metu nos adstringere, si ii simus, ut fidei numen possimus contemnere. Phrygas etiam abstinuisse iureiurando scribit Nicol. Damascenus, in Excerpt. Valef. pag. 517. Sane iurandi parum validum videbatur vinculum obseruatur: *at quæ sunt ingratis, non, si milles iurata sunt, præstantur, nisi videlicet cum Scythis religionem in ipsa fide noueris.*

7, 8, 30. *UTRIQUE*) Bongarfii, Acidalii, Sebilsique coniectura conspiciat in vnum, ut *virumque* legeretur. Nec sane ineptum hoc esset, sed cum haud minus proba sit vulgata, cur non tueri se possit interdicto uti possidetis? Agnouit hoc idem Acidalius, duo posse imperia tribui Alexandro, idque solere probat Raderus veteri epigrammate Parmastionis:

Τύμβον Ἀλεξάνδροιο Μακκίδου ἢν περ αἰεὶ ἦ;

Ἡπέτης κείνῃ σῆμα λέγ' ἀμφοτέρων.

Quisquis aues tumulum Pellæo ponere regi:

Europam atque Asiam ponito pro tumulo.

& quod Curtio infra 8, 4, 29. *Asie* Europæque rex dicitur. sed & 9, 6, 21. *Pellæor* utriusque regionis à semetipso appellatur. At Iustinus 12, 16, 5. disertissime duo imperia ei assignat: *ea die qua natus est, due aquila tota die perpetua supra culmen domus patris eius sederunt, omen duplicis imperii, Europa Asiaque præferentes.*

7, 9, 1. *CONSILIIIS SPORVM*) Legendum olim sic conieci: quod postea & Ruterfio Var. Lect. 3, 4. ita visum deprehendi; & iam ante Auentino. sic enim ille locum hunc refert lib. 1. pag. 25. *Quid enim leuius aut turpius, quam auctore hoste de summis rebus capere consilium? iudicio Aurunculeii aliorumque apud Cæsar. de bel. Gall. 5, 28. Ita Cæsar Pothino respondet, minime se Ægyptiorum consilium requirere. Plutarch. in vita cap. 70. ergo cum Pal. 1. cum duobus editis ad stipularentur; haud dubitavi scripturam eam recipere. Vulgata tamen lectio ferri possit, si recipias explanationem Acidalii quam seq. statim nota proponimus.*

ET AUDACTER) Attende ut recte capias. *Nō* particula non referenda tibi ad *audacter* pariter, ut ad *tenere*. Sensus iste, distributus in sua membra verbis: *Secuturum se & consilium eorum, ne quid temere: & fortunam suam, ut audacter faciat. Acidalius. Auentinus expressit, aut audacter, longe diuerso sensu, probo tamen: & quem illi præferam.*

7, 9, 3. *A FRONTE*) Quomodo à fronte, ut tela nullam ex armatis circum-